

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat heti közlönye.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

<i>Előfizetési díjak:</i>		A társulat minden rendű tagjai a lapot tagdíjaikért kapják.	A lap szellemi részét illető cikkek a szer- kesztőségnek, az előfizetési pénzek a pénz- tári, — az esetleges reklamációk pedig a kiadóhivatálnak küldendők.
Egészévre — — — — —	8 kor.	—	
Félévre — — — — —	4 „	—	
Negyedévre — — — — —	2 „	Kéziratokat nem adunk vissza.	

Római zarándoklat.

A római magyar zarándoklat külső intézésében szabálytalanságok, sőt hibák is fordultak elő, de az a zarándoklat erkölcsi hatásának megítélésénél nem jöhet számba. Ugy tekinthető és úgy is tekintendő az a zarándoklat, mint leghivatalosabb megnyilatkozása annak a korszakot alkotó mozgalomnak, mely a hazai katolikus hitélet és erkölcsi megújulás érdekében a jubileumi szent év és magyar nemzet megtérésének kilencszázados fordulója alkalmával oly öröndetes megindult. Már maga az a körülmény, hogy a zarándoklat élén tíz magyar püspököt látunk, s hogy a zarándoklatban ezerötszáz magyar katolikus vett részt nem, kor és rang különbség nélkül, maga ez a körülmény legmúltóbb megnyilatkozása ama mozgalomnak. Aztán magában Rómában is igen-igen figyelemre méltó mozzanatok vehetünk észre e tekintetben. A szent Atya *Zichy* Nándor grófot, a magyar kath. törekvések vezérférfiát, kitüntető szeretettel fogadta és keblére ölelte; *Császka* érsek beszéde, melyet Magyarország katolikusainak nevében a szent Atya előtt elmondott és írásban is átnyújtott, a magyar katolikusok parainese. Ily értelemben becsülendő Ő Szentségének a zarándoklatához intézett allokúciója is, melyet emlékezet és megszívlelés okáért magyar fordításban ide iktatunk:

Annak emlékezetére, hogy nemes nemzetetek a katolikus vallást felvette: ugyanennek a Magyarországnak sok fia eljött ime vágyakozással Rómába Szent Péter széke elé, hogy ezt a vallást közösségben vallja megerősödére. István, a szent király valóban tudta, hogy népeinek mely hasznára lesz, ha a katolikus nemzetek sorába lép és éppen azért legkiválóbb gondjának tartotta, hogy a katolikus vallás növekedjék népeiben és virágozzék. És ha hálával akar a magyarság a szent király jótevéséiért lenni, hát tartsa meg erősen a tőle vett hitet és ápolja azt buzgósággal. Ugy a haza hasznát véve tekintetbe, mint az egyes javát, ugyanazt a szeretetet, melylyel elődünk *Sylvester* eleitek iránt volt, hirdetjük nektek az egész nemzetnek. Aminek bizonyására ugy azoknak, kik Rómába jöttek, mint Magyarország összes katolikusainak az égi kegyelmek jelét, apostoli áldásunkat adjuk.

Ime egy nagy tény, mely előtt hódolattal meghajlunk s a melyből öntudatunkra erőt merítünk! Uj bizonyítékot nyert szent Péter székével, a csalatkozhatatlan igazság kutfejével való közösségünk, a hitélet fejlesztésének, az erkölcsi tökéletesülésnek új csirái plantálódtak szívünkbe. S midőn látjuk, hogy ez a szent öreg, ki már az emberi életkor legszélsőbb határait tapossa, s ki csupán emberi értelmi világát tekintve is, első helyen áll korunk bölcssei közt: midőn ezt látjuk, lehetetlen, hogy a csüggedés, tépelődés, vagy lagymatagság tartóztasson fel a megindult kath. revindikáció diadalra juttatásában.

Már utban vannak haza felé zarándoló hitfeleink. Ha megérkeznek, ne csak karjainkat, hanem szívünket is nyissuk meg nekik, hogy a nemes elhatározások, az öntudatos nagy lélek erő-forrásai, melyektől ők ott az élővizek forrásainál megtermékenyültek, mint jótékony delejfolyam belénk is átömöljenek. Így aztán nevezzenek bár ultramontánoknak, vagy tiszteljenek meg egyéb divatos szólalokkal, mint a *catholica unitas* részesei, oly erő birtokába jutunk, melyen a pokol sem diadalmaskodhatik. Ebben van a római zarándoklat nagy jelentősége és ujja teremtő ereje.

Az erdélyi róm. kath. Státus uradalmainak jószágigazgatója.

A múlt évi október hó 25-én tartott Státusgyűlés megbatalmazása folytán az igazgatótanács a Státus uradalmainak felügyelete, ellenőrzése s egyöntetű kezelése céljából a jószágigazgatói állásra a pályázatot kihirdette.

Ugy halljuk, nagyon sokan kívánják ezen állást elnyerni, pedig a pályázatban a javadaim nagyon okosan nincs is kitérítve.

Azonban tekintve az uradalmak szép terjedelmét, sokan vérmes reményeket táplálnak.

Az uradalmak következő részletekből állanak.

1) A kolozmonostori uradalom mezőgazdasága 4.200 hold, erdőgazdasága 5000 h. együtt 9.200 hold.

2) A nagyalmási uradalom mezőgazdasága 1.200 hold, erdőgazdasága 7.800 hold, összesen 9.000 hold.

3) A radnóthi uradalom mezőgazdasága 4.800 hold, erdőgazdasága 400 h., együtt 5.200 hold.

4) Az alsóbajomi uradalom mezőgazdasága 1.500 hold, erdőgazdasága 2.500 h., összesen 4000 hold.

A mint a számok mutatják, elég nagy tér nyílik az új jószágigazgatónak elméleti és gyakorlati szakismereteinek érvényesítésére.

A Státus jószágigazgatójának állása kiváló nagy horderevvel bír. A fennjelzett uradalmak az erdélyi róm. kath. vallás-tanulmány és ösztöndíj alapok tulajdonát képezvén, nagyon kívánatos, hogy egy az igazgató, mint az összes tisztviselők a vallásos ügybuzgóság s tiszta jellem mellett, ki való szakképzettséggel és odaadó munkássággal szolgálják az uradalmak érdekét, mivel hasznos munkásságukkal az egyház és haza javára tesznek nagyjelentőségű szolgálatot.

A Státusnak a közjó érdekében minden fillérré nagy szüksége lévén, a jószágigazgatótól azt kívánja, s méltán követeli, hogy ne urbatnám ember legyen, s ne tekintse a szép állást luxusbeli hivatalnak, hanem mint a munka embere, egész odaadással magasztos hivatásának éljen, s az ügybuzgó munkásságban az összes tisztviselőknek jó példát mutasson, annyival is inkább, mivel egy az igazgató, mint az összes tisztviselők működése nyilvános bírálatnak van kitéve; s minden igaz hazafi forrón obajtja, hogy ezen szép egyházi alapítványi ingatlan javak a szent és nemes cél érdekében minél több jövedelmet produkáljanak.

A Státusnak magasztos hivatásuknak élő munkás tisztviselőkre van szüksége és nem urfiskodó egyénekre.

Az igazgatótanácsra a jószágigazgatói állás betöltésénél igen nagy feladat vár; jogosan reméljük, hogy ő tekintélyes erkölcsi testületet, mintán magasztos hivatásának tudatával bír, eljárásában nem a protekció, hanem, amint kiválóan szükséges a jog, törvény és igazság fogja vezérelni.

A Státus uradalmi intézői között van az állásra alkalmas ember, s mintán a jószágigazgató fontosabb ügyekben csakis az igazgatótanács jóváhagyásával intézkedhetik, a mint azt lapunk múlt évi nov. 21. számában „Az erdélyi róm. kath. Státus gazdasági ügyeinek vezetéséről” írott cikk tudós írója jelesen indokolta; az igazgatótanács bizonyára ismeri az alkalmas egyént, a ki egy a gazdasági ügyek központi előadója, mint az uradalmaknak igazságos

erélyi felügyelője tud lenni, s bizonyára a kipróbált érdemes munkaerőt mellőzni nem fogja.

Mindenütt, de leginkább egy nagy hivatású erkölcsi testületnél a fáradhatlan munkásságot s a valódi érdemet elismerni és a lehetőleg megjutalmazni is, illő és igazságos.

Azt is bizton hisszük, hogy azon nagytehetségű egybázi férfit, aki egy éven át okos előrelátás s nagy odaadással vezette a Státus gazdasági ügyeit, mint jeles pénzügyi szakférfit továbbra is a Státus szolgálatában méltó állást fog nyerni.

Valóban nagyon kívánatos, hogy a szellemi és anyagi erők együttes közreműködésével a róm. kath. Státus egybáznok és hazánk javára a jövőben is, mint a múltban sok jó szolgálatot tegyen.

Hit. remény, szeretet.

Hit.

A legmagasztosabb, mit Isten egykor
Ajándékol az embernek adott,
Oly sok között magam vagyok, a hit.
Ki engem nélkülöz, az koldusul
Bolyong az élet útvesztői közt;
Ki engem bír, durgazdag és hatalmas.
A lelke annak éhszomjat nem érez
S bátran megáll a szörnnyű nagy hatalmú
Halál előtt s bülszken dacol vele.
Csak az örök időktől élő Isten
Idősebb, mint én; a legelső lénynyel,
Kiben van öntudat, együtt születtem.
Idővel areom eltorzult a test
S lélekből alkotott ember körében,
De jött a legnagyobb, ki egy az Urral:
A világot megváltó Isten-ember,
És ősi képem újra megteremté.
Boldog, ki engem hirdet, boldog az,
Ki hű szolgálként engemet magasztal
S számomra az emberi szivekbe kézzit
Diadalútakat!

Szeretet.

Legszebb vagyok a mindenségben én.
Nincsen virág a rét szíltötti közt,
Nincsen az égen ékes rózsafelhő,
Nincsen a lányarcok közt bájra olyan,
Szépségemhez mely fogható legyen.
Ki engemet aggat magára ékűl,
Szebb annak lelke, mint a kikelet,
Kiben szállásom nincsen, zordonabb
A Zaharának bomok-tengerénél.
Aldott legyen, ki engemet követ
És lelkesülten s bátran hirdeti,
Hogy a gyűlölet poklok zsoldosa.

A jó keresztény — bünt gyűlölvé csak —
 Meg nem veti az együgyűt s szegényt ;
 Védelmez árvát s özvegyet segít ;
 Gyászos kórágyon fetrengő betegét
 El nem riad, s az eitévedtet is
 Nem a ridegség zord szemöldökével
 Rémiti, de bizalmat ébresztően
 Vezérli az erénynek csarnokába.
 Aldott legyen, ki engemet követ
 S jutalma itt lenn s ott fenn én legyen !

Remény.

Láttatok-e a diadalmas hajnalt,
 Midőn elűzi a rút, terhes éjtet
 S mosolygva trónusára ülteti
 A koronás napot? Én, a remény,
 Úgy kergetem a kétségbeesést.
 Én megtanítom a kesergő árvát,
 Hogy atyja van, ki mindenekre gondol.
 Az özvegyet vigasztalom: ne csüggedj
 Oh fátylas özvegy, bizon főlleed
 Egy szebb hazában vesztett párodát.
 Haláltól rettegzőket bátorítom:
 Ne féljete s oly göresösen az élet
 Hullámtól nyaldosott szikláihoz
 Ti ne fogózzatok! Eljön bizonynyal
 A mindeneknél rémesebb halál,
 De nem hóbérja ő az Alkotónak,
 Csak durva börtönőr, ki szűkhatárú
 S könnyektől áztatott földünk köréből
 Egy tágasbb és fényes világba visz.
 Kit bűnnek terhe omlasztott a porba
 S özönrel ontja könnyeit, mint Péter,
 Azt biztatom: remélj!
 Bűnbánó könnyeid legékesebben
 Esdeklenek bocsánatért az Urnál!
 Csak a konokra megátalkodottra
 Szól a halálnál százszor rémesebben,
 Mit Dante a pokolkapukra irt.
 A ki szeretni s hinni tud s nevével
 Mint diadalmi jellel tör előre,
 Megáldom és lelkének tiszta fényén
 A csüggedés bús árnyat sohse vet.

Fülöp Arpád.

Otthon.

A madárdal vig csicsérgése, az ébredező természet rózsáinak kellemes illatárja, az erdei patak egyhangú locsogása, oly tündítő s balszamos hatással van kifaradt idegeinkre. Oda, Istennek szabad ege alá vágyik most mindenki, hol a lélek a test lenyűgöző erejétől felszabadulva, hátaltel szívvel mond köszönetet Teremtőjének. A ki szemléli a szép május bóban a természet újraébredését, az erdők, mezők, völgyek meg-megújuló szüppompáját s élvezi ezer meg ezer virágnak kellemes illatát s mégis szíve üresen marad, el nem tudom képzelni, hogy az ilyenben érzék legyen valami nemes iránt.
 Szegény K . . . János, mennyire szerette a természetet, mily ábrándos, melázó lelkülete volt; sokszor felkereste az

erdőt, mezőt, hallgatta a madarak gyönyörű énekét, a bogarak, a lepkek zummogását. De ő most nincs közöttünk, jobb bazába költözött. — Olyan volt kimulása, mint lassan hervadó ibolyáé . . .

Emlékszem, hogy egy májusi vasárnap az egész falu a templomba sietett. Seuki sem akart elmaradni a lélekemelő ünnepélyről, mely a kicsiny falusi templomban vala végbe-menendő; mindeuki tudta, hogy Siklody Péter uram kisebbik fia ma mutatja be első sz. mise-áldozatát az egek hatalmas Urának. A kis templom színültig megtelt. A hívek arcán áhitattal vegyült érdeklődés tükröződött vissza, izgatottan várták, hogy az ünnepélyes szertartás megkezdődjék. Kissé remegő hangon énekelt az új pap. Mély rezgésű érces hangja egészen betöltötte a templomot. Kicsiny s nagy szívét jöleső érzés töltötte el, látva, hogy a vér az ő vértükből a papi állás magas méltóságára emelkedett; könny csillogott az agg szülők szemében, hátaltel szívvel rebegtek hátát a Mindenbatónak. De hallga . . . Mi az? . . . Mintha elfojtott zokogás vegyült volna az ünnepi csendbe.

K . . . János zokogott. Szegénynek melbaja miatt távoznia kellett a papnevelőből. Pedig valódi hivatással lépett erre a pályára. Szívét kimondhatatlan fájdalommal érzé futotta át, egy darabig küzködött az érzelmei viharai ellen, szíve hevesen lüktetett, vére arcába tolt, míg végre tájévalmas zokogásban tört ki. Szinte eszméletlen állapotban vitték haza rokonai. Otthon hideg borogatást raktak fejére s ágyba fektették. Heves lázroham vett rajta erőt, egész teste égett, lelke el volt csigázva, úgy, hogy nem ő, a testileg tönkrement, de még egy óriás is összeroskadna ily teher alatt. És a mint így mozdulatlanul feküdt a fájdalom sulya alatt, édes anyja közeledett ágyához. Hallgatózott kissé, hogy leheletét hallja, azután kezét forró homlokára tette.

— Ne tegyek hideg borogatást a fejedre, édes fiam?
 — Ne, édes anyám.

Érezte, hogy lelkének izzó fájdalmát úgy sem tudja megszüntetni a hideg viz.

A következő nap felkelt ágyából. Minden mozdulata oly lankadt s bágyadt volt; kék, szomorú szeme bánatos lelkének fájdalmát tükrözte vissza. Szeretett volna élni s életét Istennek szentelni.

Délután a szabadba ment ki, hogy láborgó lelkének nyugodalmát megszerezze.

Üres és méla a táj; kissé szél támad, halk zizezés hallatszík a liget felől; messze pacsirta dalol s itt a csermely mellett a bogarak ezrei repdesnek.

Magbalok, meghalok! . . . Ez eseng mindentől. Lágyan és fájdalomosan. Szemébe könnyek szívarognak, annyira dobog a szíve, hogy majd összeroskad. Kalapja leesett fejéről s haját a szél ide s tova sodorogatja.

Meghalok . . . hallja szüntelenül a vadrózsáktól és mintha a hegyek is ezt kiáltanák feléje, sőt az erdei viszbang is.

Messze kőrifák s az alföld aranykalászos virányai tündökölnek; párazatok lengenek a levegőben. Méla hangokkal van tele a lég; fenn madár dalol a felbők alatt, a zöld leveleken napsugár rezeg kedvetlenül.

János megy, nem nézi a hízog rózsákat, melyek oly hívólag tekintenek reá, a napsugarat sem ügyeli, gondolatai saját személyében összpontosulnak, kezét mellére szorítja s

halványuló ajkai folytonosan azt rebegik: meghalok, meghalok.

Gondolataiban elmélyedve érkezett haza.

Telt, mult az idő. Jánost ismét elővette mellbaja, mely kimondhatatlan fájdalommal járt. Édes anyja az éjet is nappallá változtatta, remegett gyermekének élettéért, ki lázas álmaiban folyton arra kérte Istent, vevné mielőbb magához, mert tudja, hogy boldog ezen a világon nem lesz. Az anya rémülten hallgatta gyermekének töredezett szavait; nem sirt, csak csendesen peregetek könnyei, melyeknek mindenike tengernyi fájdalomról beszélt.

Egy alkalommal magához jött lázas álmaiból.

— Jobban vagy, édes fiam? kérdezte anyja sirástól remegő hangon.

— Nem, édes anyám; érzem, hogy az én bajomra nem találok irt a földön soha. Ne sirjon, mert fia a sirban nyugodalmat talál. Lelkem egész erejével, szívem minden vágyával az Ur felkent szolgája akartam lenni, de betegségem megakadályozott abban.

Tovább folytatni nem tudta, heves köhögési roham szálolta meg.

K . . . Jánost nem csalta meg sejtelve, mert mire a bokrok s cserjék ismét virágozni kezdettek, nem volt már az élők sorában. Az éles tavaszi levegő megölte őt . . .

M. M.

KISEBB KÖZLEMENYEK.

Az 1900. év és a kath. ifjúság.

Móróc Emilián, a pannonhalmi főiskola tanára, írja e szép sorokat a „Szent Gellért“ lapjain:

„Az ajtónál állok és kopogtatok . . . Igen, a ktszöbök van már az 1900. év, mely jubileumi szent év, mely 900-ik évfordulója a kereszténységnek hazánkban való megalapításának. Valóban a kegyelmek éve, az Ur Jézus kifogyhatatlan bőkezűségének éve! De egyuttal a hitvallás, a tanúságtétel éve is! Jézus ismételtlen és ünnepélyesebb alakban ki akarja mutatni, hogy ő a mi kegyes üdvözítőnk; nekünk ismételtlen és ünnepélyesebben ki kell jelentenünk, hogy tántorítatlan hívei, buzgó követői vagyunk és akarunk lenni. Mintegy az új-szövetség megújításának éve!

Értékesítsük, használjuk fel az üdvösség e keilemes idejét ifjaink lelki üdvössége érdekében. Ha résztvevő fájdalommal szemléljük és be akarjuk gyógyítani ifjaink lelki sebeit, itt lesz a kedvező alkalom, körüljár a mindenható orvos, vigyük eleje kisdedeinket, hogy áldja meg őket; vigyük eleje betegeinket, hogy gyógyítsa meg őket. Lejőn az angyal, megzavarja a vizet, tegyük bele szegény betegeinket; hiszen mi vagyunk ápolók, hivatalos kötelességünk tehát az. Ki tagadhatja továbbá az ünnepélyes hitvallás jelentőségét? Valódi hadgyakorlat! A mozgósítás gyors fogantatását, a hadtestek, csapatok, szakaszok mozgékonyágát, ügyességét, kitartását, bátorságát, harci készlet állapotát, a fegyverek jószágát — de még a vezetés minőségét is bemutatja a hadgyakorlat! Mennyi tanulság rejlik még a nem sikerült hadgyakorlatban is!

Ismerjük az Ur Jézusnak kijelentését, hogy a ki megvallja őt az emberek előtt, azt ő is megvallja majd mennyei Atyja előtt; nem egyszer buzdítottuk ifjainkat, hogy bátran vallják meg szent hitünket — most jórészt a mi kezünkbe, az ifjúság lelkipásztorai kezébe van letéve ezen hitvallás megvalósítása; ne mulasszunk el a kedvező alkalmat. Az egyesített erők szemlélete felbátorítja a gyávákat is és

hős tettekre lelkesíti a bátrakat. Mutassuk ki, hogy egy vezérnek vagyunk bátor katonái, egy családunk vagyunk összetört gyermekei. Talán nem is kell megemlíteni, hogy napjainkban nagyon is szükséges ez az ünnepélyes hitvallás.

E kettős cél elérését biztosítaná a következő szerény tervünk megvalósítása.

A kegyelmi kincsek bőségét az ifjúsági missziók tartása biztosítaná. Ujszerű és szokatlan eszme túlán, de éppen megfelelő a ritka, nevezetes alkalomnak.

Nem könnyű a megvalósítása, de talán nem lehetetlen. A szerzetes tanári testületekből kellene alkalmas egyéneket (vagy egyént) felkérni a szentbeszédek tartására; lehetőleg másutt legyen állandó működése az illetőnek, ne abban a városban, a hol a missziót tartja. Vezérkönyvtől Romaisz Ferenc, b. nádasdi plébános „A népmissziók kézikönyvét“ is lehetne használni. Három napig tarthatna e misszió s össze volna kelve Szentségkitéttel; minden tanulóknak részt kellene vennie az adorálásban. Ünnepélyes áldozás és a kereszt-ségi fogadalmat ünnepélyes megújítása fejezné be az ajtatosságot.

Az ünnepélyes hitvallás pedig a következőképpen történhetne: Ünnepélyes körmenetben, a Mindszentei litániáját énekelve vonulna az ifjúság a főtemplomba. Itt szentmisét és szentbeszédet hallgatna szent hitünk gyakorlati megvallásának több módjáról. Szent beszéd után ünnepélyes hitvallástétel akár az apostoli, akár a trienti hitvallás mintáját használva. Áldás után szenténekek zengedezése közt visszavonulnának a gymnasiumba.

Hogy mindez a főpásztor és az illetékes plébános engedelmével és közreműködésével történhetik csak, az természetes.

Ajánljuk szerény tervünket a hittanár urak szives figyelmébe. Laxate refa.

Misszió Gyergyó-Szent Miklóson.

Közel 1900 esztendeje, hogy a Golgotha ormát ékesítő kereszt kegyfórája megnyílt. E forrásból eredő csermelyek beázták a világ négy táját. S bármily erős gátat emel is ma a szívek felett uralkodni vágyó sátni szellem, az isteni erő hatalmasabb, szétuzza, pozdorjává tépi a kárhozat urának vasbíncseit. A „ne engedelmeskedjél, ne hódolj Istennek!“ pokoli tanács csak azok lelkén bir napjainkban varázserővel, a kik készakarva zárják el magukat ama termékenyítő kegyerek hatása elől. Az Ur Jézus szavának: „Menjetekek és hirdessétekek az evangéliumot, . . . tanítások alkalmas és alkalmatlan időben“ — a megromlott, a mélyen aláslyedt világ, mely csak a gúnyolódás tegevérét tudja ezzel szembeállítani, nem képes élet venni. Az igaz lelkek, az Isten akaratának hódoló és a menyország benépesítésén fáradozó keblek forhtelen bátorsággal veszik ajkukra amaz intő szavakat: „Mentsd meg lelkeket!“ Mélyen belemarkolnak az anyagiasság rajjává szegődött, sárhoz tapadt szívekbe, hogy letépve a bűn emésztő rozsdá kergét, visszadják az embert önmagának, a gyermeket édes Atyjának. Ezt jött teljesíteni Gyergyó-Szent-Miklóstra két lazarista páter: Főt. Medits Nándor superior és Nüstz Báthora József; amaz a tapasztalatok, emez az ifjai lelkesedés bő anyagával keblében. — Április hó 20-án reggel érkeztek Gyergyó e legtekintélyesebb községébe, s alig pár órai pihenés után hozzá is fogtak a még teljesen meg nem romlott, de a nyomortól tulajsigázott szívek munkálásához. Népnünk, már előzőleg előkészítve szeretettel fogadta a mult évről előnyösen ismert jó atyákat. 8 napig tartó itt időzésük és bámulatot keltő lankadhatlan fá-

rádozásuk meg is termette a kívánt gyümölcsöt; minden pilanatuk le volt kötve. Több mint 2300 egyén járult e rövid idő alatt a tábernákulum isteni Lakójához, hogy sebzett lelkükre gyógyírt keressenek; hogy fájdalmaikban enyhülést, szenvedéseikben vigasztalást, küzdelmeikben bátorítást nyerjenek. Talán nem is látszik ez soknak a 7000-et meghaladó lakosságból, de meggondolva, hogy többen — már előbb elvégezvén hűsvéti gyónásukat — előnyt nyújtottak azoknak, kik éveken át egész idegenül tekintettek valódi boldogságuk egyedüli Kútfejére, — nem megvetendő aratás ez. Merem állítani, hogy — főképp a férfiaknak — közel kétharmada olyanokból állott, kik évek, sőt évtizedek mulasztását hozták mostani gyónásukkal helyre. Jó hatással volt a hívő népre különösen az, hogy a községi előljáróság egyetlen tagja sem vetette meg a Ur Jézus hívását: „Jöjjetek hozzám mindnyájan.“ S kiknek az érdeme ez a jó Isten után? Ama két szerény külső, igazi szeretettől lángoló atyának, kiknek egyedüli törekvésük, a legfőbb Misszionárius ohaját teljesíteni. Ajkuk minden lehelete, szívök minden dobbanása amaz u egyengetését célozta, melyet az ártatlan Bárány vére festett pirosra, s a mely biztosan vezeti a föld szegény vándorait mennyei Atyjukhoz. Nem is fogja e nép soha feledni őket. Bár az édes Udvozító parancsa: „Hirdessétek az evangéliumot minden teremtménynek,“ elszólitá körükből, szívünk egy részét magukkal vitték és az övékből is maradt itt, hogy a sirig tartó szövetséget megkösse a miénkkel. — Menyire is értik ezek a menyország nyelvét! Szeretet minden szavuk, a mely csak hódítani tud, nem a maguk, hanem az ég számára. Náluk csakugyan teljesül sz. Pál szava: „a szeretet mindenre képes.“ Hiszen csak egyet említek fel azok számára, kik bizonyos gunynyal kérdezték: mire való az a misszió? azért pár hét múlva csak ott lesz Szentmiklós népe, hol a többiek. Egyik nyakas székely alig néhány nappal előbb oly módon nyilatkozott, hogy: ha a világ összes misszionáriusai jönnek is ide, akkor sem fog meggyőnni. S lám a harmadik napon már ott szorongott a többiek között, hogy közelbe férhessen a jó atyának s addig szorosán elzárt szívét megnyissa a kegyelem előtt. És ilyen — ki tudja? — még hány és hány lehetett. Ez is csak ér valamit. Igazán nagy hálára kötelezte püspök urunk ő Méltóságá Gyeogyó-Szent-Miklós népét, hogy közbenjárása által lehetővé tette a misszió tartást: de mely hálát érdemel a főt. esperess úr is, hogy lekipásztori gondoskodásával megszerezte biveinek a lelki boldogság szép ajándékát. — A mennyei korona legyen érette jutalmuk.

Nem hagyhatom megemlítés nélkül e misszió hármasszozanatát sem. Az első a legméltóságosabb Oltáriazenségre vonatkozott, mikor is az egész hitközség őszinte szívvel tett ígéretet szeretett Ura előtt, hogy többé a sátán kedvéért meggyalázni nem fogja; a második édes hazánk Nagyasszonyának, Máriának szólt. Itt is ígért valamit. S ugyan mit nyújthatott volna kedvesebbet e drága Oltalmazónknak, mint azt, hogy soha el nem hagyja, hogy mindig hű lesz Hozzá? Sirt a gondolkozni tudó kis gyermeektől kezdve az edzett férfig mindenki, mikor a jó Mészias atya anyai pártfogásába ajánlotta e plebánia biveit előljáróival együtt és a sokat szenvedett, de hitéhez még hű maradt székely népet. A harmadik a misszió kereszt felszentelése volt, mely alkalommal ismételtén megújítottuk előbbi ígéreiteinket. Mindhárom tény-

kedésnél fehérben öltözött ártatlan leánykák emelték a jó nővérek vezetése alatt az ünnepegy fényét.

A búcsúzásról mit irjak? Azok az alápergő könnyek a fájó szív eszeppjei voltak, hogy válnunk kell e két megbecsülhetetlen lelki vezértől. Őket az Ur Jézus parancsa: „Menjetelek . . .!“ távozásra szólította, mi pedig itt maradtunk, hogy a keblünkben elszórt isteni magvat ápoljuk, tovább fejlesz- szük. Vezérelje a misszionáriusok legfőbb Misszionáriusa, s engedje, hogy mint az az egyszerű székely asszony mondotta társai nevében — fenn az égben ismét találkozhassunk.

Bagoly Mihály.

A kegyesrend a jelen század elején.

Ugróczy Ferencnek a kegyesrend szent alapítójáról, Kalaz. szt. Józsefről magyarul írott biográfiájából (megjelent Pesten 1821.) vesszük át a következő adatot, melyben ismerteti „a *Kegyes Iskolák szerzete elterjedését*“ a XIX. sz. első évtizedében. A rendkívül gyors elterjedés oka Ugróczy szerint, hogy:

„Mivel a Kegyes Iskolák Szerzetének a közjóra nézve mingyárt felállítatásakor nem csak magános jó gondolkozásu emberek, de egész tartományok is nagy hasznát látták; azért is aztat több helyekre be vivék, úgy hogy már Szent Kalazantius életében több tartományokra lenne elterjedte.

E most folyó Tizenkilencedik Száznak elején az egész Szerzet tizenhat Tartományokra (ugyan annyi Feő Elöl járók, vagy is Provincialisok alatt) vala el osztva.

Az első Provincia Romana, ebben vagon	21
A' második Liguriae, et Insubriae	10
A' harmadik Etruriae	13
A' negyedik Neapolitana	10
Az ötödik Bohemiae et Moraviae	26
A' hatodik Siciliae	7
A' hetedik Sardiniae	6
A' nyoltzadik Poloniae	23
A' kilencedik Aragoniae	11
A' tizedik Lithuaniae	12
A' tizenegyedik Cathalauniae	7
A' tizenkettődik Austriae	10
A' tizenharmadik Utriusque Castellae	6
A' tizennegyedik Apuliae	10
A' tizenötödik Rhauo-Svevica	8
A' tizenhatodik Hungariae	27
Mind öszve	207.

Collegiumok, vagy Residentiak.

Ezután leírja a magyarországi tartományt, elsorolja a házakat, melyek közül négy: a besztercei, breznóbányai, korponai és kalocsai jelenleg már nem a kegyesrendé. De „valának ezeken kívül a magyar Provinciának még több Háza is, de a melyek, a környül-állások úgy hozván magokkal, vagy másokkal öszve foglaltatvaok, vagy elenyészének.“ (Kalazantium.)

KÜLÖNFÉLÉK.

— **A nemzeti zárandókat a pápa előtt.** Vasárnap délelőtt 11 órakor fogadta XIII. Leó pápa ő Szent-sége a magyar nemzeti zárandókat a Szent-Péter bazilikában, de nem külön, hanem más nemzetbeli zárandókkal együtt és egyszerre. A magyarok a főoltártól jobbra, az osztrákok (bécsiek, linciek) és csehek balra, a belgák az apsis közepén kaptak helyet, olaszok töltötték el a templom többi részét. A Szentatya a Seda Gestatorián (hordozható szék) ülve vonult be a templomba és a főoltárhoz érve trónusán helyet foglalt. A lorettói litánia eléneklése után a pápa az oltárhoz ment és kis ima után kifordulva áldást adott a térdreborult zárandókokra. Erre ismét visszatért trónjához és fogadta a zárandókat: először Goosens brüsszeli érseket, a belga zárandók vezetőjét, azután Császka kalocsai érseket a magyar nemzeti zárandókat vezetőjét, végre Schneider, bécsi főlsz. püspököt az osztrákok vezetőjét. Császka érsek latin üdvözlő beszédet intézett a Szentatyához, melyben kiemelte a magyar nemzeti zárandókat nemzeti jelentőségét, a kereszténység 900 éves fenállását, továbbá azt a szerencsét, hogy ő az első kalocsai érseknek, Asztriknak, utóda tolmácsolhatja II. Sylvester utódja előtt a betegeskedő hercegprimás helyett, a nemzet háliját. Végül kérte a Szentatyát, hogy adna áldást a zárandókokra, királyra, a papságra, a más vallású magyarokra, az egész országra. Ezután a különféle nemzetbeli zárandók közül a püspökök, prelatusok és főnemesek lábsókra bocsáttattak. A magyar püspökök ezek voltak: Császka György kalocsai érsek, Bende Imre nyitrai, Hornig Károly báro veszprémi, Steiner Fülöp székesfehérvári, Dessewily Sándor eszterómi, Smrecsányi Pál szepesi, Majláth Gusztáv gróf erdélyi megyés püspök, továbbá Kutrovac Ernő felszentelt püspök, Fraknói Vilmos vál. püspök és Fehér Ipoly pannonhalmi főpát. A magyar főnemesek közül Zichy Nándor járult először a pápa elé. A pápa megölelte a gróft és kijelentette, hogy nagyon szereti és hosszú életet kíván neki, működésére pedig áldását adja. A nemzeti zárandókat április 30-án a Lateránban tartott isteni tisztelettel nyert befejezést. A szent misét Császka kalocsai érsek tartotta, a szent beszédet pedig Fehér Ipoly pannonhalmi főpát. Szent-beszéd után a zárandók II. Szilvesztr pápának e templomban levő sírjához vonultak, ahol Steiner Fülöp püspök mondott szép beszédet. — Ugyanaznap délelőtt fel 12 órakor magán-kiballgatáson fogadta a pápa azon magyar és osztrák előke-lőségeket, akik a zárandókatban részt vettek. Ott voltak: Zichy Nándor gróf nejével és leányával, Zichy Aladár gróf, Pallavicini Edéné ögrófné leányaival, Edina és Stefánia ögrófkisasszonyokkal, Csekonics Endre gróf két fiával, György Teréz ögrófné, Bartakovics kamarás, gróf Wenkheim Ferenc, Henrik és Stefánia, Pallavicini Sándor ögróf nejével, Molnár János apát-p'ebános, Major Ferenc és Meszlényi Pál országgyűlési képviselők.

— **Püspök urunk** — a mint illetékes helyről értesültünk — t. hó 5-én — ma — érkezik Budapestre, 6—8 ig Kolozsvárt fog tartózkodni és 9-én — szerdán — d. e. a 1/2 10 órai gyorsvonattal fog székhelyére megérkezni. Apostoli buzgalmu püspök urunk egyenesen a székesegyházba vonul, hol ünnepélyes szentmisét és szentbeszédet mond s végül pápai áldásban részesíti papságát és híveit. Aldott, ki az Ur nevében jó!

— **Májusi ájtatosságok.** A boldogságos Szűz tisztelete egyik legszebb és eredményeiben legáldásosabb kultusza egyházunknak. Az év folyamán előforduló Mária ünnepeken kívül, az évnek legszebb hónapját, május havát, szemelte ki a bold Szűz különös tiszteletére. E hónap minden egyes napján d. n. 6 órakor az irgalmas nővérek helybeli templomában vecsernye van, vasárnaponként egyuttal szent-beszéd is, melyet Soóthy Gyula szt. széki ölnök és papnev. intéz. lelkiigazgató tart.

— **Munkácsy Mihály,** a keresztény és magyar festőművész, a kihez foghatót nem adott a Gondviselés a magyar hazának, meghalt. Nemcsak mi gyászoljuk a nagy művész elbunyitát, hanem siratja őt az egész művelt világ, melyen keresztül diadalmenetben vonultak lángelméjének és ecsetjének örök időkre szóló hatalmas alkotásai. Holttestét Budapestre szállítják s eltemetik megszentelt földjében a hazának, hiszen ennek szerzett a külföldön elismerést, bámclatot, dicsőséget. Emléke örökön örökké él a földön, legyen nagy a jutalma az égben!).

— **Halálozás.** *Éltalvi Imreh Károly,* Alsótehér vármegye verespataki járásfőszolgabírája, törvényhatósági bizottsági tag, az Abrudbánya-verespataki nehezék pénzalap elnöke, az állami iskolák gondnoksági elnöke, a verespataki nagy-, kis- és angyal-tavak elnöke, stb. f. é. április 30-án reggel 3 órakor, életének 41-ik, boldog házasságának 13-ik évében rövid, kínos, szenvedés után megszűnt élni. Egy tetterős, munkaszerető férfi vészelt el az elhunytban, ki minden közölgvények lelkes vezetője volt. Életét hivatásának és családjának szentelte, az utánna fíresen maradt helyek sokáig érezni és gyászolni fogják elhunytát. R. i. p. s.!

— **Nyilvános köszönet.** Gál Sándor székelyudvarhelyi kántor és neje a vágási hitközség — melynek szülöttjei — temploma részére 3 értékes antipendiumot ajándékoztak. Ez uton mond nekik szívből hálás köszönetet Péterffy L. vágási lelkész.

— **Professio solemniss.** Nagyesütörtökön, ápr. hó 12-én, tették le Kolozsvárt az ünnepélyes fogadalmat a kegyesrend következő tagjai: Sróff Gábor, Varga Ferenc, Gärtner József, Adler Jenő, Czimmermann Pál, Vidákovics Dániel. Az evangéliumi tanácsot, szívük szózatát követték akkor, midőn szent vallásuk, a Laza, s a kegyesrend iránt való szeretetből az önzetlen nevelés-tanításra felelküdték az oltár előtt ft. Russel Károly igazgató ur kezébe, ki a nagy pillanatot fontosságától meghatott rendtagokhoz gyönyörű latin beszédet intézett.

— **Az erdélyi püspöki cím.** Ismeretes dolog, hogy az erd. ev. ref. igazgató tanács a vallás és közoktatásiügyi miniszterhez egy nagybangu feliratot terjesztett fel, a melyben sérelmesnek találja a miniszternek a törvényhatóságokhoz küldött, 1185—899 sz. rendeletét s egyuttal annak a megváltoztatását kéri. A miniszter rendelete arra vonatkozik, hogy az erd. róm. kath. püspökök címe „erdélyi püspök.“ A reformátusok konventje Budapesten a mult héten nagy esőndben tárgyalta az erd. ref. igazgató tanács feliratát s a maga részéről egyhangulag a következő határozatot hozta: „Tekintettel arra, hogy a nagyméltóságú vallás és közoktatási miniszter ur 1185/899. számú rendelete azon föltevéssre ad alkalmat, hogy az erdélyi római katolikus püspökségre nézve az erdélyi püspöki cím kizárólagos használata a hatóságokra kötelező és hogy ezáltal az erdélyi római katolikus püspök a többi egyházak püspökeinél egyetemesebb és kiválóbb oly közjogi állással ruháztatnék fel, a miből kitolyólag a törvények által a felekezettek közt megalkotott jog-eigenlőség csorbát szenvedne: felkérendő volna a nagyméltóságú vallás és közoktatási miniszter ur az iránt, hogy megfelelő módon ezen félreértést elenyésztetni és aggodalmajukat eloszlalni méltóztatassék.“ A történeti hűség kedvéért közöltük a konvent e határozatát. Ime ide zsongorodott össze az

a harcias protestáció, melyet az erd. ev. ref. aai a történelileg helyes címzésnek visszaállítására miatt kezdetek. Igaz ugyan, hogy a nagyképűsködés a budapesti konvent fentí határozatából sem hiányzik, de elvitázhatatlan az a haszn, hogy a kormánynak könnyű lesz ezután válaszolni az erd. protestánsok „nagy” sérelmére. Egyébként megvan e dolognak a politikai háttere. Bánffy hureba akarta vinni a protestánsokat a szerinte nagyon kath. irányu kormány ellen s az erdélyi ev. ref. státus csakugyan Bánffy lobogója alá sorakozott: neu így azonban a sokkal bölcsebb budapesti konvent, ez nem ült fel Bánffynak, hisz' jól tudta, hogy a magyar kormány oly messze áll a kath. iránytól, mint Makó Jeruzsálemtől.

— **Kálvinista szemérmertlenség.** Olvasóink iránt tartozó tisztesség s lapunk reputációja tart vissza attól, hogy jogosabb és keményebb kifejezéssel ne bélyegezzük meg azt az eljárást, melyet a kálvinista lapok és írók egy idő óta egybázunk s annak, a intézményei és személyei ellen — csakugyan jobb ügyre méltó kitarással és vehemenciával folytatnak. Az „Erdélyi Protestáns Lap”-ról sokat nem mondunk, nincs miért; csak egyszerűen tudomására hozzuk olvasóinknak, hogy ennek a hivatalos lapnak minden cikke, minden napi újdonsága, szinte minden szava szemenszedett durvaság, gorombaság apostoli buzgóságu püspöklünk iránt, gyalázása, rágalmozása mind annak ki s a mi katolikus széles e világon. Ezzel a lappal mi többé szóba nem állunk; nem piszkítjuk be magunkat. — Közlelebről két kálvinista könyv került kezünkbe; az egyik *hivatalos cégér*, a másik egy obskurus író neve alatt jelent meg. Az első „a magyar protestáns irodalmi társaság népies kiadványai”-nak egyik füzeté. Ennek az „irodalmi” társaságnak bevallott célja: „a nép között a közhasznu vallás-erkölcsi olvasmányok terjesztése, s az evangéliumi keresztény élet erősítése és nemesítése.” A füzet „Az ézüst szív” címet viseli. Elbeszélés akar lenni s egy meglehetősen otromba szerelmi históriát tartalmaz; de lényegében és tendenciájában nem egyéb, mint egyházunk összes intézményeinek csufságos, söt aljas meghureolása oly iránylyal és modorban, milyenről eddig csakis a kollegiumi durvaságok és betyárokodások hírhedtsége nyomán lehetett tudomásunk a világnak. Hogy a „magyar protestáns irodalmi társaság” a a dekadens irányzatnak ilyen fokára sülyedt alá s az irodalmi műveltségnek ilyen színvonalát tartja magához méltónak s a szerint kíván a nyilvánosság előtt megítéltetni: az az ő dolga; „placeat sibi quisque.” Hogy „a nép között a közhasznu vallás-erkölcsi olvasmányok terjesztését s az evangéliumi keresztény élet erősítését és nemesítését” ily ripók szennyiratokkal akarja elérni, tudomásul vesszük s ha eddig még eléggé nem lehetett, most már teljes biztonsággal fogalmat alkotunk magunknak azon mértékről is, melyet ez az irodalmi társaság a protestáns nép vallás-erkölcsi életére alkalmaz, a melynek emelésére, erősítésére és nemesítésére ily eszközetek nemesak megengedhetők, sőt szükségesnek tart. Szegény protestáns nép! No ugyan szépen, lelkipásztori prudenciával, Krisztusi szellemben emelik, erősítik és nemesítik vallás-erkölcsi életedet! — A másik könyv a hírhedt spiritistának *Tóvölgyi Titusznak* „Egy új reformáció küszöbén” vagyis a XX-ik század, mint a róm.

katolikus egyház életének utolsó évszázada” c. féreműve. Ez a könyv, mely „csupán elfogulatlan és művelt, a korral baladni tudó és akaró, bármely valláshoz tartozó egyének számára” íródott, *kétségbevonhatatlanul* bebizonyítja, hogy a római katolikus egyház bármennyire erőlködjek is, *állása tarthatatlan*. Tarthatatlan, mert nem a krisztusi tanok alapján áll; mert azokkal a tanokkal szemben *antikrisztusi* minőségben működik; tarthatatlan, mert eltévelyedettségében félre vezeti híveit is; tarthatatlan, mert *erkölcstelen*; és tarthatatlan, mert az erkölcsiségnek rettentő romlására szolgál” stb. stb. Ezt a művet egy spiritista kálvinista tálolta össze s az arra szóló előfizetési felhívást — melynek külső borítékján öreg betűkkel ez olvasható: „Válasz a róm. kath. egyház támadásaira” — mindenféle mindenkinek, még a falusi baktereknek is megküldötte. Jól tudjuk, akad előfizetője bőven; a mi elvesszett a spiritizmus révén — ebből a mesterségből meggazdagodni aligha lehet, legfőnnebb költésbe veri magát az ember, melyet a *szellemek* meg nem térítenek — megkerül busáson a kálvinizmusnak tett hasznos és fontos szolgálat utján. Gyalázni, piszkolódni, mocskolódni a végén is könnyű s a mai secesziós világ épen az ilyenekben éldeleg. Az emberek legnagyobb része „amica luto sus.” Nekünk mindezek után csak két szerény megjegyzésünk van. Az ilyen aljas fegyverek nem valók magát tisztességesnek valló ember kezébe; s a józanabb protestánsok is az undornak egy bizonyos nemével fognak erre a két „hüres” könyvre tekinteni s szégyenkezni fognak azon lelki és szellemi aberráción, mely hivatalos patenettel ellátott irodalmi művekben oly meztelenül feltárul. A másik meg az, hogy a mi egyházunk nyugodtan halad tovább világátalakító misziója tudatában s az ilyes megtámadások erejét acélozzák s isteni munkájában lelkesítik. A kálvinizmus állandóan sopánkodik, panaszkodik hitéletének lanyhasága, pangása miatt. Ha így van ez — a mint tényleg így van —, jobboldal volna, ha vályogból összetákolat Sionjuk megprepedezett falait maltereznék, sembogy okatlan fölvel annak a sziklafalnak rontsanak, melyről meg vagyunk írva, hogy „a pokol kapni sem vesznek erőt rajta”, s melyen mint a „Családi kör” éji bogara — legfőnnebb nagyot koppannak s aztán — elhallgatnak. A „Budapesti Hírlap” — a melyet aligha vádolhatni ultramontan hajlamokkal — azt izente a miap a kálvinistáknak: „Mindem egyházunk éltető lelke a hit s a hol ez kisbitűsre változott, ott a *felekezeti* szításával a *vallásosságot* pótolni nem lehet.” Nekünk is ez a végső szavunk.

— **Az alsófehérmegeyi r. k. tanítóegyesület f. évi máj. 16-án** (nem pedig máj. 9-én, mint a Meghívó jelezte) a türi r. k. iskola helyiségében tartja tavaszi gyűlését. A gyűlés tárgysorozata a következő pontokból áll: 1) 9 órakor isteni tisztelet. 2) Gyakorlati tanítás a hittanból a II. osztálylyal. Tartja: Gál Miklós türi plebános. 3) Gyakorlati tanítás a számtanból a III. osztálylyal. Tartja Baka Antal türi tanító. 4) A gyűlés megnyitása. 5) Az amerikai népoktatás. Felolvassa Péter János. 6) Jelentés a pályaművekről. Egyik pályamunka felolvasása. 7) Előterjesztések. 8) Indítványok. — A gyűlésre a t. tagokat és a tanításügy barátait az elnökség ezen az uton is tisztelettel meghívja.

IRODALOM,

* **A kármelita-zárda kiadóhivatalában Győrott kaphatók** : „Szent órák“ ima- és énekeskönyv, egészen átdolgozott III. kiadás. Haás Agostontól I. számú csinos vázsonkötés I. kor. (1 int.) ; II. sz. puhatáblájú finom chagrain bőr, aranyfémzettel 3 kor. (3 int.) ; III. sz. finom teher vagy fekete csont, színes nyomással, aranykerettel, bársonybattal 4 kor. (4 int.) ; IV. sz. párnás borjúbőr 6 kor. (6 int.) ; kívánatra csattal 40 fillérrel drágább ; V. sz. különféle színt selyembárony aranykerettel, gyöngyház-éktménnyel 7 kor. (7 int.) ; VI. sz. peuceb, vésett kerettel kettős csattal, csettával 10 kor. (10 int.) ; „Artatlanok tüköre“ ima- és énekeskönyv kisebb és nagyobb gyermekek számára. Haás Agostontól. I. sz. vázsonkötés dombornyomással 70 fill. ; II. sz. vázsondiszkötés I. kor. ; III. sz. bőrkötés 2 kor. ; IV. sz. dombornyomású fehéresont 3 kor. ; V. sz. párnás finom bőrkötés 4 kor. „Keresztes szent János élete“ P. Agostontól. Fűzve 60 fill. Kötve I. kor. (1 int.) Minden 10 után egy ráadás. Pósta bérmentve. „Szent Skapuláré“ oktató- és imádságos könyv. III. kiadás. P. Semmer Imrétől. Fűzve 60 fill. (3 drb. 2 int.) Csinosan kötve 1 kor. 10 fill. (1 int.) Vázsondiszkötés 2 kor. 10 fill. (2 int.) Bőrkötés 4 kor. (4 int.) Párnás borjúbőr 6 kor. (6 int.) Skapuláré-cédula, magyar, német, tót nyelven, darabja 4 fill. 100 drb 3 kor. 60 fill. Skapuláré-ének, darabja 2 fill. 100 drb 1 kor. 60 fill. Szent Skapuláré darabja 16 fill. Selyemből darabja 50 fill. Szent József-társulati könyvecske, magyar és német nyelven, drbja 4 fill. 100 drb 3 kor. 60 fill. „A győri kármelita-zárda 200-éves története“ből még néhány példány. Kötve 2 kor. Krisztus nélkül — Krisztussal épületes olvasmányul, Gerebenics Sándortól. Kötve 3 kor.

* **Nemzetünk és a Gondviselés.** Ez a címe Szilvek Lajos dr. theologiai tanár legújabb munkájának, amelyben a magyar kereszténység kilencszáz esztendősfordulója alkalmából kísérletet tesz, hogy rámutasson a Gondviselés útjaira nemzetünk történetében. A kérdés apró részletekbe menő megoldását természetesen a szerző épen nem akarja, ámde nemzetünk történetét főbb mozzanataiban tekintve, ezt történetbölcséleti szempontból úgy fejtegeti, hogy fény- és árnyoldalait ósáiban és fejlődésükben nyomozza, a természeti és emberi erők közreműködésén kívül még az isteni kormányzást is felveszi tényező gyanánt. E végből könyve természetszerűleg 3 fejezetre oszlik ; I. Nemzeti történetünk legfőbb mozzanatai. II. A Gondviselés mivolta és működés módja. III. A Gondviselés nemzetünk történetében. A két első a megoldhatóság alapjait tisztázza kevéssel is sokat mondó rövidséggel, míg a harmadikban, a kérdés így elő lévén készítve, a dolog érdemébe megy bele. Az I. mesterileg rövid kivonata nemzeti történetünknek, amely széles látókörrrel, igazságra törő elfogulatlanossággal és biztos kézzel csoportosítja multunkból a feldolgozásra kiemelkedő legfőbb mozzanatokát. A II. a kellő megkülönböztetések segítségével teszi lehetővé, hogy a III. fejezetben a végleteket szerencsésen kikerülve megközelítse a szerző a nagy probléma elfogadható megoldását sem az isteni befolyásnak, sem az emberi szabadságnak kellenél többet nem tulajdonítja. Az ultraszupranaturalizmus indokolhatatlan állításait szorgosan kerülve, a modern apologia tudományos fegyvereivel küzd szerzőnk és szolgálataja hajtva a különböző profán segéd tudományokat, mindvégig megmarad keresztény filozófusnak. Az előkelő hangon írt munkát az ideai és a jövő esz-

tendőre különösen ajánljuk forrás gyanánt beszédek — szent beszédek — és felolvasásokhoz, minthogy tudomásunk szerint ezen kívül egyáltalán nincs könyv, amely a Gondviselés bölcséleti és dogmatikai fogalmát ily részletesen és rendszeresen alkalmazta volna nemzetünk történetére. Azt hisszük, hogy a kath. körök könyvtáraiból az ilyen munkák nem hiányozhatnak. Ára 1 k. 40 fill. Kapható a szerzőnél Pécsen. (Szepesy utca 3.)

Pályázatok.

Az Udm. lengyelfalvi róm. kath. kántortanítói állásra pályázat nyitattik. Javadalma: 1.) csiúbuza kepe 52 kalongya, értéke: 104 korona, 2.) tavaszi zabkepe 52 kalongya, értéke: 78 korona, 3.) pénzber (ospora) 54 korona, 4.) 26 terü tüzita, értéke: 52 korona, 5.) stóla átlag: 56 korona, 6.) szent-mise-alapból: 8 korona, 7.) templompénztárból: 2 korona, 8.) egy havasi ta-jog, értéke: 6 korona, 9.) 1 hold 1355□-ól szántó és 1402□-ól kaszáló birtok, haszonértéke: 24 korona, 10.) iskolai magtár kamából 12 nagy véka szemes gabona, értéke: 24 korona, 11.) iskolai magtár pénzkamathól: 30 korona, 12.) államszegélyből: 362 korona, 13.) a falu legszebb helyén a kántori csinos új lakás áll: 3 szoba kamara és pincéből, van szintén ujonnan épült csűr, istálló, tyúk és sertés olal, nem különben sütőház körül tágas gyümölcsös és veteményes kerttel. Összes évi buzdajem: 800 korona. Kötelességei a.) a kántori teendők buzgó végzése, b.) a mindennapi és ismétlő tankötelesek tanítása c.) a faiskola kezelése. A harangozás és templom tisztogatás kiadva. Pályázók felhivatnak, hogy kelőleg felszerelt folyamodvényaikat folyó évi május hó 27-ig bezárólag, alulírt hoz nyujtsák be. Személyes megjelenés előnyvel jár.

Kelt Lengyelfalván, (u p. Székely-Udvarhely) 1900 év május hó 1-én.

Kocsag Ignác,
lelkész, iskolaszéki elnök.

A szentháromsági róm. kath. kántortanítói állásra pályázat nyitattik. Javadalma: 1) állami segély 187 frt., 2) anyaegyházi kepe 100 frt., 3) püspöki segély 50 frt., 4) főkegyházi kepe pénzben és természetben 30 frt., 5) szent mise alapból 14 frt., 6) regálévaltsági alapból 2 frt. 12 kr. 7) stóla átlag 8 frt., 8) másvallású tanulók után fizetendő tandíjból 8 frt., 9) 12 becsold tagosított szántó és kaszáló, 10) 1/2 hold belsőség, veteményes és gyümölcsös, négy osztályú lakás gazdasági épületekkel. Kötelességei: a) kántori teendők végzése az anyaegyházban és filiákban ; b) az iskolások által kijelölt osztályok vezetése ; c) vasárnap- és ünnepnapokon a szent olvasó pontos előimádkoztatása ; d) a faiskola kezelése. Oklevéllel és más okmányokkal felszerelt folyamodványok folyó évi június hó 14-ig a szentháromsági róm. kath. lelkéssé hivatalhoz beadandók. Közbeeső vasárnapokon a próbára való jelentkezés megkívántatik.

Szentháromságon, 1900. ápril hó 22-én.

Kiss András,
plebánus, isk. széki elnök.

Kiadja: Az erdélyi róm. kath. Irodalmi Társulat. Felső szerkesztő: Zlamál Ágost.
Szerkesztőtársak: Bálinth György, Eröss József, Péter János dr., Wagner Sándor.

Nyomatott Papp Györgynél a püsp. lyc. könyvnyomdában Gyulafehérvárt